10/03/2019

Η αναίμακτη γενοκτονία σε Ίμβρο και Τένεδο

/ Ομογένεια

Στη Συνθήκη της Λωζάννης το 1923, η Τουρκία προέβαλε το γεωπολιτικό επιχείρημα ότι τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος αποτελούν φυσικά στρατηγικά ερείσματα στο στόμιο του Ελλησπόντου και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να κατέχονται από την Τουρκία. Με αυτόν τον τρόπο το γεωπολιτικό και γεωστρατηγικό κριτήριο υπερίσχυσε του ιστορικού και της δημογραφικής πραγματικότητας, παραμερίζοντας το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των Ελλήνων των δύο νήσων, παρά τις έντονες διαμαρτυρίες τους. Ενημερωτικώς, το 1923 οι Έλληνες κάτοικοι της Ίμβρου αριθμούσαν περίπου 9.500 (ποσοστό 92%) και της Τενέδου 2.800 (ποσοστό 100%).

Ως αντιστάθμισμα την καταπάτησης του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης των κατοίκων των δύο νησιών, η Συνθήκη, εκτός από τα γενικά μειονοτικά δικαιώματα που θέσπιζε για τους ελληνορθόδοξους, καθιέρωνε και ένα προνομιακό καθεστώς για τους κατοίκους των δύο νήσων. Έτσι, νομικώς, οι Έλληνες της Ίμβρου και της Τενέδου εξασφάλισαν δύο τάξεις δικαιωμάτων: η πρώτη έχει να κάνει με τα δικαιώματα που θα εφαρμόζονται αυτόματα στις πλειοψηφούσες ελληνικές κοινότητες των δύο νησιών, ως δίκαιο των μειονοτήτων (άρθρα 38-44), και η

δεύτερη θεσπίστηκε ειδικά, προσδιορίζοντας το αυτόνομο διοικητικό καθεστώς μέσα στο πλαίσιο του τουρκικού κράτους (άρθρο 14).

Μια απλή επισκόπηση, όμως, της ιστορίας των δύο νήσων, από τη Συνθήκη της Λωζάννης μέχρι σήμερα, μπορεί να μας οδηγήσει σε επισημάνσεις, ερμηνεία και ανάλυση των αιτίων που οδήγησαν τον Ελληνισμό των δύο νήσων στη σημερινή τραγική συρρίκνωση.

Από το 1923, η Τουρκία προχώρησε σε διορισμό Τούρκου διοικητή αντί Έλληνα από τον τοπικό πληθυσμό, όπως προέβλεπε η Συνθήκη. Το αποτέλεσμα ήταν να περάσει ολόκληρος ο έλεγχος του διοικητικού μηχανισμού (δικαστήρια, τελωνεία, Αστυνομία κ.ά.) στους Τούρκους. Ταυτόχρονα απαγόρευσε την επιστροφή στις νήσους 1.500 νομίμων κατοίκων, με το σκεπτικό ότι είχαν εγκαταλείψει τα νησιά πριν την εφαρμογή της Συνθήκης. Όλα αυτά επεκυρώθησαν το 1927 με τον νόμο 1151 του τουρκικού Κοινοβουλίου.

Με την έναρξη του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου, η τουρκική Κυβέρνηση επέβαλε τον φόρο ιδιοκτησίας (varlik vergisi), όπου με αυθαιρεσίες και υπερβολική φορολογία οδήγησε ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού πληθυσμού των νήσων σε οικονομική εξόντωση. Όλα αυτά συνοδεύθηκαν ταυτοχρόνως και από απαλλοτριώσεις εκκλησιαστικής περιουσίας που παραχωρήθηκε σε Τούρκους εποίκους από την Ανατολία.

Την ίδια περίοδο, κατά παράβαση μιας σειράς άρθρων της Συνθήκης, οι άνδρες ηλικίας μεταξύ 20-40 επιστρατεύθηκαν και εστάλησαν σε καταναγκαστικά έργα στα «τάγματα εργασίας». Επίσης, σε μία πρωτοφανή ενέργεια, οι τουρκικές Αρχές συνέλαβαν και εξεδίωξαν τον επίσκοπο των δύο νήσων αποστερώντας τις ελληνικές κοινότητες από την εκκλησιαστική τους ηγεσία.

Το 1964, με αφορμή τα γεγονότα στην Κύπρο, η τουρκική Κυβέρνηση έκλεισε όλα τα σχολεία και απαγόρευσε τη διδασκαλία της Ελληνικής, ακόμη και στα σπίτια. Την ίδια χρονιά, με τον νόμο 6830, προχώρησε στο πιο κρίσιμο κτύπημα κατά του ελληνικού στοιχείου. Προχώρησε σε απαλλοτριώσεις γης δίδοντας εξευτελιστικά ποσά στους κατοίκους, με αποτέλεσμα, σταδιακά, το τουρκικό κράτος να φέρει υπό την κατοχή του το 98% του συνόλου του γονίμου εδάφους. Το αποτέλεσμα οι κάτοικοι των νήσων, στην πλειοψηφία γεωργοί και κτηνοτρόφοι, να στερηθούν τα προς το ζην και να αναγκαστούν να προσφυγοποιηθούν στην Ελλάδα.

Επιπλέον, μία σειρά άλλων μέτρων λειτούργησε ως τακτική ψυχολογικής βίας με στόχο την περαιτέρω τρομοκράτηση του ελληνικού πληθυσμού των νησιών. Για παράδειγμα, στην Ίμβρο δημιουργήθηκαν οι λεγόμενες ανοικτές αγροτικές

φυλακές στις οποίες μετεφέρθησαν βαρυποινίτες με ελευθερία κινήσεων στο νησί τρομοκρατώντας και, σε μερικές περιπτώσεις, σκοτώνοντας κατοίκους. Επίσης, σε αμφότερα τα νησιά μεταφέρθηκε στρατιωτικό τάγμα του οποίου οι στρατιώτες προέβαιναν σε λεηλασίες και δολοφονίες Ελλήνων. Ουδείς συνελήφθη και κατεδικάσθη για οποιαδήποτε δολοφονία Έλληνα στις Ίμβρο και Τένεδο. Επιπλέον, ο στρατός προχώρησε και σε κατάσχεση ή καταστροφή εκκλησιών για τον σκοπό δημιουργίας στρατοπέδων. Τέλος, μεταξύ άλλων παραβιάσεων της Συνθήκης της Λωζάννης, το τουρκικό κράτος στέρησε την τουρκική υπηκοότητα σε Ιμβρίους και Τενεδίους που διέμεναν στο εξωτερικό με αποτέλεσμα να μην μπορούν να επιστρέψουν στα νησιά τους.

Συνέπεια της πιο πάνω τουρκικής πολιτικής, η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων κατοίκων της Ίμβρου και της Τενέδου εξαναγκάσθηκαν να εγκαταλείψουν τα νησιά τους, στα οποία το ελληνικό στοιχείο ζούσε για 3.000 χρόνια, και να προσφυγοποιηθούν. Σήμερα, στην Ίμβρο ζουν λιγότεροι από 200 Έλληνες και λιγότεροι από 10 ηλικιωμένοι στην Τένεδο.

Στην ουσία η επιβίωση των Ελλήνων στην Ίμβρο και στην Τένεδο αποδείχθηκε ότι δεν ήταν κάτι που χαριζόταν από τη Συνθήκη της Λωζάννης και, ακόμη περισσότερο, η Τουρκία απέδειξε ότι δεν αποτελεί κράτος που διασφαλίζει τα δικαιώματα των μειονοτήτων. Το δόγμα πάνω στο οποίο στηρίχθηκε και στηρίζεται το τουρκικό κράτος, «κυρίαρχο το τουρκικό έθνος και εξαφανισμένες οι μειονότητες», κατηύθυνε τον στρατηγικό σχεδιασμό της Κεμαλικής Τουρκίας και υπερίσχυσε της ύπαρξης διεθνών συνθηκών και κανόνων. Η Τουρκία συμπεριφέρθηκε ως να μην υπήρχε ούτε η διεθνής κοινότητα ούτε διεθνείς συνθήκες που επιβάλλουν συμβατικές υποχρεώσεις και υπαγορεύουν μία δεδομένη συμπεριφορά. Σε τελική ανάλυση η αναίμακτη γενοκτονία των Ελλήνων σε Ίμβρο και Τένεδο «νομιμοποιήθηκε» ως εργαλείο στο όνομα της εθνικής καθαρότητας για τον σκοπό της ομογενοποίησης τουρκικού έθνους-κράτους. Απαραίτητη, όμως, προϋπόθεση για την επιβίωση των Ελλήνων ήταν η θέληση και η αποφασιστικότητα της Ελλάδος να παλέψει και να διεκδικήσει τα δικαιώματα των ντόπιων Ελλήνων. Για το ελληνικό κράτος, τα δεινά των Ιμβρίων και Τενεδίων υπήρξαν μία πραγματικότητα ήσσονος σημασίας στο πλαίσιο των ελληνοτουρκικών διαφορών, που αντιμετωπίστηκε από τις ελλαδικές Κυβερνήσεις με επιζήμια αδιαφορία.
Πηγή: philenews.com/ Χρήστος Ιακώβου